

RASEBORG
RAASEPORI

RASEBORG.FI

~~~~~

UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE

2024

Innehållsförteckning

	Rekommendationer	3
1	Revisionsnämnden	4
2	Förverkligande av verksamhetsmässiga mål	5
2.1	Förvaltning och interna tjänster	6
2.2	Bildningssektorn	6
2.3	Stadsmiljö	7
2.3.1	Avfallsnämnden	8
2.4	Raseborgs vatten	8
2.5	Näringsliv och sysselsättning	9
2.6	Stadskoncernen	9
3	Uppföljning av årsberättelsen 2023	11
4.	Raseborgs ekonomiska utveckling	14
4.1	Den ekonomiska utvecklingen under ekonomiplaneperioden	14
4.2	Balansering av ekonomin enligt kommunallagen	15
5	Personal	16
6	Sammanfattning	17
7	Underskrifter	18

Rekommendationer

Rekommendation	Sektor
Revisionsnämnden rekommenderar att produktivets- och balansprogrammet fortsätter under den kommande fullmäktigeperioden.	Förvaltning och interna tjänster
Revisionsnämnden rekommenderar att samarbetet med äldrerådet och invandrarrådet intensifieras så att råden inkluderas i arbetet som eftersträvar att utveckla samarbetet.	Bildningssektorn
Revisionsnämnden rekommenderar att man för bildningen hållbarhetsmål i fortsättningen formulerar konkreta mätare så att utfallet kan utvärderas.	Bildningssektorn
Revisionsnämnden konstaterar att det inte har presenterats några hållbarhetsmål för enheterna inom bildningsväsendet, och rekommenderar att det görs presentationer av dessa i fortsättningen och att det rapporteras om utfallet.	Bildningssektorn
Revisionsnämnden rekommenderar att man i bokslutet anger utvecklingen av antalet elever samt kostnaderna per elev för räkenskapsperioden och kostnaderna per elev för (åtminstone) året före, så att utvecklingen av antalet kan bedömas i bokslutet.	Bildningssektorn
Revisionsnämnden rekommenderar att hållbarhetskoordinators arbete ska vara en naturlig och integrerad del av beredningen av projekt, inte bara inom den tekniska sektorn utan inom stadens hela förvaltning. Integrationen ska främjas.	Stadsmiljö
Revisionsnämnden rekommenderar att utvidgningen av dagvattennätet samt utvidgningstakten behandlas på politisk nivå, t.ex. att ett politiskt beslut fattas om hur mycket kommunen är beredd att investera i utbyggnaden av nätverket för att minimera olägenheterna.	Stadsmiljö
Revisionsnämnden rekommenderar att staden ska granska sitt mål om klimatneutralitet 2030 kritiskt; målet kommer inte att nås genom nuvarande satsningar.	Stadsmiljö
Revisionsnämnden rekommenderar att utvidgningen av dagvattennätet och dess expansionstakt behandlas på politisk nivå, t.ex. att ett politiskt beslut fattas om hur mycket kommunen är beredd att investera i utbyggnaden av nätverket för att minimera olägenheterna.	Raseborgs Vatten
Revisionsnämnden rekommenderar att tekniska sektorn vid planeringen av projekt för gatusanering beaktar ett längre planeringsavstånd än för närvarande.	Raseborgs Vatten
Revisionsnämnden rekommenderar att stadens koncernanvisning uppdateras och att koncernsammanslutningarnas målsättning beaktas i den nya koncernanvisningen.	Stadskoncernen
Revisionsnämnden rekommenderar att stadsstyrelsen under det innevarande året utarbetar en utredning om hur stadens strategi och strategiska mål har uppnåtts under fullmäktigeperioden.	Alla sektorer

1 Revisionsnämnden

Revisionsnämnden som valdes för fullmäktigeperioden 2021–2024 har följande sammansättning:

Ordinarie medlemmar:

Reija Mettovaara
Ragna-Lise Karlsson
Ann-Christine Forsell
Ann-Katrin Bender (t.o.m. 15.9.2024)
Camilla Forsström (fr.o.m. 16.9.2024)
Pirjo Rautiainen
Lennart Nybergh
Jussi Karhila
Janne Lönnqvist
Ulf Höglund

Ersättare:

Kukka-Maaria Luukkonen
Sebastian Stark
Dennis Barman
Johanna Lind
Holger Wickström
Tiina Kinnunen
Thomas Puhakka
Hanna Pirttinen
Tatu Tyni

Som ordförande fungerade Reija Mettovaara och som viceordförande Ragna-Lise Karlsson.

I 121 § i kommunallagen föreskrivs följande om revisionsnämndens uppgifter:

”Fullmäktige tillsätter en revisionsnämnd för organiseringen av granskningen av förvaltningen och ekonomin samt utvärderingen. Nämndens ordförande och vice ordförande ska vara fullmäktigeledamöter.

Revisionsnämnden ska

- 1) bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om,
- 2) bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt,
- 3) bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet, om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning,
- 4) se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas,
- 5) övervaka att skyldigheten enligt 84 § att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige,
- 6) för kommunstyrelsen bereda ett förslag till bestämmelser om nämndens uppgifter i förvaltningsstadgan samt till budget för utvärderingen och granskningen.

Revisionsnämnden gör upp en utvärderingsplan och lämnar för varje år fullmäktige en utvärderingsberättelse som innehåller resultaten av utvärderingen. Fullmäktige behandlar utvärderingsberättelsen i samband med bokslutet. Nämnden kan även ge fullmäktige andra sådana utredningar om resultaten av utvärderingen som den anser vara behövliga.”

Revisionsnämnden har under året hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med utvalda enheter. Under räkenskapsperioden har revisionsnämnden sammanträtt tio gånger.

Revisionssamfundet BDO Auditor Oy har skött den lagstadgade revisionen och Helge Vuoti OFR har fungerat som ansvarig revisor.

2 Förverkligande av verksamhetsmässiga mål

Räkenskapsperiodens ekonomiska resultat var ett överskott på 2,4 miljoner euro jämfört med -2,6 miljoner euro i den reviderade budgeten och +0,5 miljoner euro i den ursprungliga budgeten. De viktigaste orsakerna till den positiva budgetskillnaden är ett bättre utfall av skatteinkomsterna än beräknat (+1,0 miljoner euro jämfört med den ursprungliga budgeten), ett bättre utfall av verksamhetsintäkterna än den ändrade budgeten med 1,5 miljoner euro samt ett bättre utfall av verksamhetskostnaderna med 2,1 miljoner euro och räntekostnaderna med 0,7 miljoner euro.

Revisionsnämnden konstaterar att räkenskapsperiodens resultat är en positiv överraskning, särskilt jämfört med den reviderade budgeten. Revisionsnämnden fäster dock uppmärksamhet vid stadens ekonomiplan för räkenskapsperioderna 2025–2027, enligt vilken de kommande åren kommer att vara ekonomiskt mer utmanande med ett underskott på sammanlagt 12,9 miljoner euro. Om ekonomiplanen genomförs enligt planerna halveras stadens överskott, 24,78 miljoner euro, i bokslutet 2024, före utgången av ekonomiplaneprodukten. Därför anser revisionsnämnden att det också under de kommande åren är ytterst viktigt att fortsätta med åtgärder som främjar och upprätthåller den ekonomiska balansen även under de kommande åren.

Driftsekonomi

Stadens verksamhetsbidrag var -81,1 miljoner euro, medan det i den reviderade budgeten var -84,8 miljoner euro och således underskreds budgeten med ca 3,7 miljoner euro.

Vad gäller kommunikations- och förvaltningstjänster konstateras nettokostnaderna överskridas med 192 tusen euro (6,7 procent) och vad gäller avdelningen för småbarnspedagogik konstateras de överskridas med 128 tusen euro (0,6%).

Som helhet höll sektorerna inom ramen för nettoanslagen i den ändrade budgeten.

Investeringar

För investeringar hade budgeterats 19,3 miljoner euro (netto), medan utfallet var 16,8 miljoner euro och därmed 2,6 miljoner euro under den ändrade budgeten, utfallsprocenten var ~ 87 procent. Av investeringarna kan man lyfta fram utvidgningen av ledningsnätet till bostads- och industriområden. Utvidgningen genomfördes till ett belopp som var 89 tusen euro högre än beräknat. I övrigt höll sig projekten till sina anslag på ett berömvärt sätt.

Förverkligande av låntagning

Stadens lånebestånd hade budgeterats öka med ca 11,7 miljoner euro, men utfallet var en ökning av lånebeståndet med 8,3 miljoner euro. Lånebeståndet 31.12.2024 uppgick till 107,1 miljoner euro. Stadens lånestock i bokslutet för 2024 är således 3 961 euro/invånare, vilket är 330 euro högre än för ett år sedan. Landets medeltal år 2023 var 3 368 euro/invånare. Koncernens lånebestånd var i slutet av året 4 156 euro/invånare. Året innan var motsvarande siffra 3 827 euro/invånare, en ökning med 329 euro. Den genomsnittliga nivån i landet år 2023 var 6 966 euro/invånare.

Sammanfattningsvis har stadens skuldbörda ökat under året och ligger något över landets genomsnitt. Också koncernens lånestock ökade jämfört med året innan, men låg ändå klart under landets medelnivå.

Intern kontroll

Genomförandet av den interna kontrollen och riskhanteringen styrs av de regelverk som stadsfullmäktige fastställt. Utifrån uppgifterna i bokslutet har det inte upptäckts några betydande brister i den interna kontrollen under räkenskapsperioden 2024.

Invånarantal

Vid tidpunkten för bokslutet är stadens invånarantal 27 037, medan det året innan var 27 211. Trenden har varit nedåtgående redan i flera år. I den nuvarande ekonomiplanen beräknas invånarantalet öka till 27 200 personer 2027, då skulle invånarantalet vara på 2023 års nivå. För att ekonomiplanen ska kunna genomföras krävs det att den långvariga trenden bryts och att utvecklingen vänds.

Enligt revisionsnämndens syn är åtgärder som syftar till att bryta stadens demografiska trend av avgörande betydelse för uppnåendet av invånarmålet och för säkerställandet av den ekonomiska balansen och serviceutbudet under de kommande åren.

2.1 Förvaltning och interna tjänster

Verksamhetsbidrag uppgick till -6,08 miljoner euro jämfört med det ursprungligen budgeterade beloppet -6,56 miljoner euro och -6,68 miljoner euro i den reviderade budgeten. Verksamhetsbidraget var således 0,66 miljoner euro bättre än i den reviderade budgeten. De verksamhetsmässiga målen har i huvudsak uppnåtts. Enligt revisionsnämnden har budgetutfallet presenterats sakligt i bokslutshandlingarna.

Revisionsnämnden konstaterar att centrala evenemang under räkenskapsperioden utgörs av att den nya organisationsstrukturen har trätt i kraft samt av de förberedande åtgärder som hänför sig till reformen av TE-tjänsterna. Under året infördes ett nytt löneräknings- och Hr-system och i samtidigt har flera processer digitaliserats. De anställdas e-post flyttades över till molntjänsterna, vilket gjorde det möjligt att förbättra säkerheten, och datorsystemen uppgraderades från Windows 10 till 11. Under räkenskapsperioden inleddes också beredningen av produktivitets- och balansprogrammet och beredningen fortsätter 2025.

Revisionsnämnden konstaterar att en positiv omständighet utgörs av de systemuppdateringar/systemändringar som gjorts under räkenskapsperioden samt av ibruktagandet av produktivitets- och balansprogrammet, som är mycket aktuellt med tanke på den gällande ekonomiplanen.

Revisionsnämnden rekommenderar att produktivitets- och balansprogrammet fortsätter under den kommande fullmäktigeperioden.

2.2 Bildningssektorn

Verksamhetsbidraget för året var -74,15 miljoner euro, vilket underskred den reviderade budgeten (75,0 miljoner euro) med 0,86 miljoner euro. Den positiva avvikelser leder till ett bättre utfall av försäljningsintäkterna på 0,5 miljoner euro än beräknat på grund av utfallet av hemkommunersättningarna, det ramavtal för morgon- och eftermiddagsverksamheten som ingått med LUVN samt sjukhusundervisningen vid Ekparkens skola. Då det gäller utgifter gjordes besparingar på 0,4 miljoner euro jämfört med den reviderade budgeten, där den största faktorn var ett mindre utfall av personalkostnaderna än beräknat.

Småbarnspedagogiken beviljades under året ett tilläggsanslag på 0,76 miljoner euro, verksamhetsbidraget överskreds dock med 0,13 miljoner euro. Bakom avvikelser ligger liksom året innan en minskning av avgiftsintäkterna, vilket ledde till att intäkterna underskred den ändrade budgeten med 0,13 miljoner euro.

Inom undervisningsväsendet genomfördes budgeten med ett resultat på 0,62 miljoner euro bättre än beräknat. Av avvikelser härleds 0,45 miljoner euro från intäktssidan och 0,16 miljoner euro från utgiftssidan, bakgrunden har öppnats mer detaljerat i bokslutet.

Liksom under tidigare år fäster revisionsnämnden uppmärksamhet också vid problemet med den sjunkande nativiteten på nationell nivå. Eftersom trenden knappast kommer att vända anser revisionsnämnden att det är förnuftigt att söka konstruktiva och kreativa lösningar på problemet för att man i så liten utsträckning som möjligt, med beaktande av de ekonomiska realiteterna, ska behöva begränsa skolnätverket.

Museet Chappe fick en mycket lyckad start år 2023 med 62 tusen besökare. År 2024 var antalet besökare 43,3 tusen, medan målet var 50 tusen. Även om utfallet av antalet besökare underskred målet och antalet besökare under öppningsåret, kan utfallet enligt revisionsnämnden anses vara bra och det lönar sig att fortsätta arbetet för att göra museet mer känt.

Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid principerna gällande utrymmeshyrorna var bildningen betalar hyrorna men fritidsenheten uppbär intäkterna för uthyrningen. Enligt revisionsnämndens mening borde verksamhetens utgifter och intäkter behandlas under samma enhet

Revisionsnämnden rekommenderar att samarbetet med äldrerådet och invandrarrådet intensifieras så att råden inkluderas i arbetet som eftersträvar att utveckla samarbetet.

Revisionsnämnden rekommenderar att man för bildningen hållbarhetsmål i fortsättningen formulerar konkreta mätare så att utfallet kan utvärderas.

Revisionsnämnden konstaterar att det inte har presenterats några hållbarhetsmål för enheterna inom bildningsväsendet, och rekommenderar att det görs presentationer av dessa i fortsättningen och att det rapporteras om utfallet.

Revisionsnämnden rekommenderar att man i bokslutet anger utvecklingen av antalet elever samt kostnaderna per elev för räkenskapsperioden och kostnaderna per elev för (åtminstone) året före, så att utvecklingen av antalet kan bedömas i bokslutet.

2.3 Stadsmiljö

Det ekonomiska utfallet för sektorn för stadsmiljö var +2,3 miljoner euro, vilket innebär att det underskred den reviderade budgeten med ca 1,46 miljoner euro. Den positiva avvikelser från budgeten beror i praktiken i sin helhet på ett mindre utfall än beräknat av verksamhetskostnaderna, i synnerhet i fråga om köpta tjänster var utfallet mer återhållsamt än i budgeten (1,0 miljoner euro).

Utfallet av de vinster som gäller försäljningen av fastigheter var +0,74 miljoner euro och översteg således budgeten med 0,55 miljoner euro. Under räkenskapsperioden såldes fyra tomter (2 st tidigare hyrestomter och 2 st företagstomter), målet var att sälja tio. Tomtreserven följer budgeten. Då det gäller objekten i avyttringsportföljen bokfördes försäljningsförluster till ett belopp av 1,54 miljoner euro. För försäljningsförluster beviljades en budgetändring på 1,5 miljoner euro då balansvärdena var höga i förhållande till de faktiska marknadspriserna.

Hyresnivån i fråga om de lokaler som hyrts ut till välfärdsområdet har fortsatt varit god, men i och med de nya avtalen förväntas hyrorna sänkas de kommande åren. Under innevarande år bör det utredas vilka fastigheter som i fortsättningen hyrs ut till välfärdsområdet, men risken är dock att alla social- och hälsovårdsfastigheter i fortsättningen inte kommer att hyras ut till välfärdsområdet, vilket utgör en utmaning under de kommande åren.

När det gäller reparationsskulder för fastigheter har man utarbetat en plan för 10 år, och för tre av åren har åtgärderna avslutats. De följande åren medför dock betydande kostnader om man vill dämpa ökningen av det eftersatta underhållet.

Under tidigare år har resursläget utgjort en utmaning för sektorn, för närvarande upplevs dock resursläget drägligt enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått. Personalomsättningen har också minskat enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått.

Det är Raseborgs Vatten som ansvarar för byggandet av stadens dagvattennät, men den tekniska sektorn finansierar byggandet. Det befintliga nätverket utvidgas i takt med att hela gatuavsnitt öppnas och infrastrukturen renoveras. I och med att dagvattennätet utvidgas kan dagvattenflödet till det allmänna avloppsnätet minskas, vilket också minskar belastningen på processen för rening av avloppsvatten samt kostnaderna för rening av avloppsvatten.

Byggnadstillsynen beviljade sammanlagt 323 tillstånd, vilket överskrider målet 250. Enligt revisionsnämnden ska detta anses vara ett mycket bra slutresultat i den rådande ekonomiska miljön.

Stadsstyrelsen beslutade 2020 att med befintliga resurser låta genomföra ett projekt för granskning av fastighetsskatteuppgifter. Projektet för granskning av fastighetsskatteuppgifter har framskridit under räkenskapsperioden. Arbetet resulterade i 5 120 registrerade anmärkningar, 890 oregistrerade byggnader, sammanlagt 760 avvikelser kräver större åtgärder. Revisionsnämnden anser att resultaten av projektet är positiva och bedömer att projektet i fortsättningen kommer att ha positiva konsekvenser för ackumuleringen av fastighetsskatter i staden.

Stadens strategiska mål är att vara klimatneutralt före 2030. Energi- och klimatprogrammet godkändes i början av år 2021. Hållbarhetsarbetet går hand i hand med ovannämnda mål. Enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått har rekryteringen av den nuvarande hållbarhetskoordinatören varit en lyckad, även den organisatoriska placeringen inom tekniska sektorn upplevs som lyckad, men det krävs fortfarande satsningar för att integrera personen i arbetet inom sektorn.

Revisionsnämnden rekommenderar att hållbarhetskoordinatörens arbete ska vara en naturlig och integrerad del av beredningen av projekt, inte bara inom den tekniska sektorn utan inom stadens hela förvaltning. Integrationen ska främjas.

Revisionsnämnden rekommenderar att utvidgningen av dagvattennätet samt utvidgningstakten behandlas på politisk nivå, t.ex. att ett politiskt beslut fattas om hur mycket kommunen är beredd att investera i utbyggnaden av nätverket för att minimera olägenheterna.

Revisionsnämnden rekommenderar att staden ska granska sitt mål om klimatneutralitet 2030 kritiskt; målet kommer inte att nås genom nuvarande satsningar.

2.3.1 Avfallsnämnden

Avfallsnämndens verksamhetsbidrag var 84,5 tusen euro och underskred därmed budgeten med 20 tusen euro.

Avfallslagen reviderades år 2021. Den nya lagen ställer ökade krav på avfallshanteringsmyndigheterna och leder till en ökad arbetsbörda. Bestämmelserna i den nya avfallslagen förpliktar avfallshanteringsmyndigheten att föra bok över och rapportera all kompostering. Det gjordes 559 kompostgranskningar, av vilka 18 komposter fick underkänt.

Övergången till kommunal slamtransport medförde inte något betydande extra arbete för avfallshanteringsmyndigheterna, vilket upplevdes som en positiv omständighet.

2.4 Raseborgs Vatten

Räkenskapsperiodens överskott blev 658,1 tusen euro, vilket är ca 311,6 tusen euro mindre än budgeterat. Volymen sålt vatten uppgick till 1 318 934 m³ och nådde nästan målet i budgeten, 1 320 000 m³. Den volym avloppsvatten som såldes uppgick för sin del till 1 219 7118 m³ och underskred budgetmålet på 1 240 000 m³. Skillnaden mellan mängden vatten som pumpas och säljs var 22,4 procent, dvs. på samma nivå som 2023 (22,5 procent), och skillnaden är således på en högre nivå än året innan. Investeringarna uppgick till 2,8 miljoner euro, vilket överstiger budgetens 0,19 miljoner euro.

Dagvattnet och mängden dagvatten utgör fortfarande en olägenhet för verksamheten, utvidgningen av nätet minskar skillnaden mellan mängden renat och salt vatten. År 2024 var skillnaden 58,9 procent. Då dagvatten spiller över i avloppsvattnet orsakar det extra kostnader för Raseborgs Vatten, samt ökar stadens miljöutsläpp. Utbyggnaden av dagvattennätet finansieras dock av stadens tekniska sektor. Revisionsnämnden anser att det bör fattas ett politiskt beslut om utvidgningen av dagvattennätet och om tidsplanen för utvidgningen.

Enligt de uppgifter som revisionsnämnden fått fungerar samarbetet med staden för närvarande bra, men förutsägbarheten kan dock förbättras ytterligare bl.a. i fråga om saneringsprojekt, för att man ska kunna planera för ett år framåt och inte för en kortare period.

Det ekonomiska läget är spänt på grund av investeringsprogrammet. På grund av saneringsskuldens storlek finns det investeringsbehov också i framtiden, vilket pressar att höja priserna. På samma sätt som året innan fäster revisionsnämnden uppmärksamhet vid investeringsbehoven i Raseborgs vatten, räntekostnaderna och trycket att höja vattentaxorna tillsammans vid stadens årliga intäktsmål på 0,6 miljoner euro.

Krisberedskapen upplevs vara på en god nivå. Säkerheten vid anläggningarna har förbättrats genom kameraövervakning, och IT-säkerheten har främjats. Under året lät man också en utomstående aktör utföra en riskanalys.

Alternativen för behandling av avloppsslam utreds fortfarande. Man undersöker möjligheterna att, eventuellt i samarbete med grannkommunerna, bygga en egen slambehandlingsanläggning för att säkerställa tillräcklig slamtillförsel.

Revisionsnämnden rekommenderar att utvidgningen av dagvattennätet och dess expansionstakt behandlas på politisk nivå, t.ex. att ett politiskt beslut fattas om hur mycket kommunen är beredd att investera i utbyggnaden av nätverket för att minimera olägenheterna.

Revisionsnämnden rekommenderar att tekniska sektorn vid planeringen av projekt för gatusanering beaktar ett längre planeringsavstånd än för närvarande.

2.5 Näringsliv och sysselsättning

Enheten för näringsliv och sysselsättning inledde sitt arbete i början av år 2024. Verksamhetsbidragets utfall var 0,58 milj. euro bättre än budgeterat. Utfallet påverkades positivt av ökningen kollektivtrafikens biljettintäkter samt av företagstjänsternas tillväxt, tot. 0,35 milj. euro. Räkenskapsperioden har kännetecknats av åtgärder förknippade med AN-reformen.

Enligt revisionsnämndens uppfattning har de uppsatta målen till stora delar uppnåtts och fäster i positiv bemärkelse särskild uppmärksamhet till minskningen av kommunens andel av arbetsmarknadsstödet (minskning ~0,3 milj. euro jämfört med jämförelseåret 2021), förbättringen av de arbetssökandes aktiveringsgrad med 0,7 procentenheter jämfört med jämförelsenivån 1.1.2021. Stadens arbetslöshetsprocent var 8,8 % (nationellt medeltal 8,4 %, Nylands medeltal 9,3 %) och överskred således målet på 8,2 % men var dock bara 0,3 % högre än föregående år. Enligt revisionsnämndens mening kan arbetslöshetens utveckling dock anses som en god prestation i det rådande ekonomiska klimatet. Kommunaltrafiktjänsten Bosses, som inledde sin verksamhet i juni 2023, utnyttjandegrad har utvecklats positivt, användningsgångerna under 2024 uppgick till 84 831 stycken då målet var 50 000 stycken.

2.6 Stadskoncernen

Raseborgs stadskoncern omfattar samkommunerna Västra Nylands utbildningscentral Luksia (7,88%), Nylands Förbund (2,68%), Västra Nylands Folkhögskola (56,255%) samt dotterbolagen Raseborgs Energi Ab (100%), Raseborgs Hyresbostäder Ab (100%), Raaseporin Kehitys Oy (100%),

Raseborgs Marina Oy Ab (100%) samt FAb Karis Hyresbostäder (100%), FAb Dönsby (100%), FAb Pojovägen (100%) och FAb Bäljarspark (86,2%).

Revisionsnämnden konstaterar att det i bokslutet har redogjorts mycket knapphändigt för utvecklingen av koncernsammanslutningarnas ekonomi och verksamhet och att det i budgeten 2024 inte har ställts upp några operativa och/eller ekonomiska mål för de dotterbolag som staden har bestämmande inflytande över. Revisionsnämnden anser att det är motiverat att som en del av stadens årliga budgetprocess uppställa för de dotterbolag som kontrolleras av staden sådana verksamhetsmål som härleds ur kommunstrategin.

Genom att man för de dottersammanslutningar som kommunen har bestämmande inflytande över fastställer verksamhetsmål och ekonomiska mål som härleds ur kommunstrategin som en del av den årliga budgetprocessen förs dotterbolagens verksamhet närmare fullmäktiges influensområde och främjas genomförandet av kommunstrategin i och med att dottersammanslutningarna involveras genom de uppställda målen.

Stadens koncernanvisning är från 2016 och i den har man identifierat sådana behov av uppdatering i samband med vilka avsikten är att utveckla målsättningarna för koncernsammanslutningarna.

Revisionsnämnden rekommenderar att stadens koncernanvisning uppdateras och att koncernsammanslutningarnas målsättning beaktas i den nya koncernanvisningen.

2.7 Sammanfattning av fullmäktigeperioden

Bokslutet för 2024 är det sista bokslutet för den nuvarande fullmäktigeperioden. Den viktigaste faktorn under den senaste fullmäktigeperioden är att revisionsnämnden konstaterar att den ekonomiska balansen har uppnåtts och att de ackumulerade överskotten har ökat till sin nuvarande nivå. I bokslutet har det inte separat redogjorts för hur stadens strategi och strategiska mål har uppnåtts under fullmäktigeperioden.

Revisionsnämnden rekommenderar att stadsstyrelsen under det innevarande året utarbetar en utredning om hur stadens strategi och strategiska mål har uppnåtts under fullmäktigeperioden.

3 Uppföljning av årsberättelsen 2023

Sektor	Rekommendation	Status	Motivering
Koncerttjänster	Revisionsnämnden rekommenderar att digitaliseringen och processutvecklingen fortsätter, eftersom utgångspunkten är att utveckling också leder till att effektiviteten och nivån på den interna kontrollen förbättras.	Har beaktats	För att stödja tillsynen över verksamheten och säkerställa ett ändamålsenligt och effektivt tillvägagångssätt kartlägger och beskriver staden sin verksamhet i väl definierade visuella processer. Dessa väsentliga processer beskrivs i koncerttjänsterna (förvaltning och kommunikation). Arbetet är dock kontinuerligt, eftersom processerna kontinuerligt följs upp, utvärderas och uppdateras. Staden strävar efter att genomföra ändamålsenliga digitaliseringsprojekt som stöder verksamheten.
Bildning	Revisionsnämnden rekommenderar att samarbetet med äldrerådet och invandrarrådet intensifieras ytterligare.	Har beaktats	Ledningsgruppen för bildningssektorn utarbetar en modell (i vilka frågor, på vilket sätt) för att öka samarbetet med äldrerådet, rådet för personer med funktionsnedsättning, invandrarrådet och ungdomsfullmäktige.
Bildning	Revisionsnämnden rekommenderar att samarbetet med välfärdsområdet prioriteras för att säkerställa tillräckliga resurser nära skolorna, men också för att få korrekt och aktuell information om hur satsningarna på välfärd faktiskt genomförs.	Har beaktats	Samarbetet med välfärdsområdet utvecklas kontinuerligt och informationsgången mellan välfärdsområdets verksamhet och stadens verksamhet utvecklas. Styrgruppen för elevvården i staden spelar en viktig roll för barns och ungas välbefinnande. Styrgruppen består av representanter för staden och välfärdsområdets skolhälsovård/direktörer.

Bildning	Revisionsnämnden rekommenderar att arbetet med att spara vatten och el fortsätter.	Har beaktats	Hållbar utveckling har varit ett av de prioriterade områdena inom bildningssektorn i flera år. Temat för 2023 var vatten och el, och det arbete som enheterna utfört kring detta tema följer med även i fortsättningen, trots att temat ändras. År 2024 har enheterna själva kunnat fastställa målen för sitt arbete med hållbar utveckling.
Tekniska	Revisionsnämnden rekommenderar att utredningen av reparationsskulden i fråga om stadens fastighetsegendom och utarbetandet av reparationsplaner prioriteras.	Har beaktats	Raseborgs stadsfullmäktige godkände vid sitt möte 13.11.2023 § 120 i fråga om stadens byggnader åtgärder i anslutning till utvecklandet av servicenätet. Enligt utredningen om servicenätverket förnyas stadens fastigheter (nybyggnad) eller inriktas reparationsåtgärder på befintliga byggnader.
Raseborgs Vatten	Revisionsnämnden rekommenderar att dagvattenproblemet uppmärksammas och beredningen av ärendet prioriteras.	Pågår	Raseborgs vatten konstaterar att man har reagerat på problemet och att en långsiktig plan kommer att utarbetas för att lösa problemet. Ärendet bör prioriteras eftersom den stora mängden dagvatten belastar reningsprocessen vid reningsverken och pumpstationerna och därmed ökar driftskostnaderna.
Raseborgs Vatten	Revisionsnämnden rekommenderar att krisberedskap och cybersäkerhetsrelaterade risker prioriteras i det rådande världsläget.	Har beaktats	Cybersäkerhetsdirektivet (NIS2) träder i kraft 1.1.2025, och Raseborgs vatten omfattas av detta direktiv. Därför prioriteras cybersäkerheten 2024. För att uppfylla kraven görs i september 2024 en riskbedömning av cybersäkerheten vid Raseborgs Vatten. År

			2024 uppdateras också Raseborgs beredskapsplan för vatten samt ordnas en beredskapsövning.
Raseborgs Vatten	Revisionsnämnden rekommenderar att den nuvarande behandlingen av avloppsslam ses över.	Pågår	Hösten 2023 togs de första stegen för att utreda möjligheterna att inleda slambehandling för produktion av biogas, eller andra möjliga alternativ för slambehandling, och för att arbetet fortsätter 2024–2025. Raseborgs vatten hör i fråga om den nuvarande behandlingen av avloppsslam till anskaffningsringen tillsammans med bl.a. Hangö Vatten, Rosk'n Roll, Borgå Vatten och Lojo vatten- och avloppsverk. Det nuvarande avtalet om slamhantering, som är i kraft 1.1.2024–31.12.2028, har utarbetats mellan upphandlingsringen och Gasum.
Stadskoncernen	Revisionsnämnden rekommenderar att man som en del av budgetprocessen i fortsättningen ställer upp operativa och ekonomiska mål för de dotterbolag som kontrolleras av staden och redogör för hur de förverkligas i bokslutet.	Pågår	Den verkställighetsprocess som gäller stadens koncernstyrning beskrivs i koncernanvisningen. Den nuvarande koncernanvisningen är från 2016 och bör förnyas. I samband med revideringen av koncernanvisningen ska koncernstyrningens verkställighetsprocess samt stadens process för uppställande av operativa och ekonomiska mål för dotterbolag som kontrolleras av staden förtydligas. Koncernanvisningen revideras våren 2025, då processen för att fastställa dotterbolagens operativa och ekonomiska

			mål kan beaktas i samband med budgeteringen för 2026.

Sammanfattningsvis kan konstateras att revisionsnämndens rekommendationer har beaktats.

4. Raseborgs stads ekonomiska utveckling

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Landet 2023
Verksamhetskostnader, euro/invånare	6002	6071	6443	6893	6686	6686	6915	6787	6652	6975	7184	7301	7579	8123	3705	3922	3642
Inkomstskatteprocent	20,0	21,0	21,0	21,0	21,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	9,36	9,3	7,43
Statsandelar, euro/invånare	1602	1634	1689	1836	1895	1830	1840	1939	1984	1951	1978	2531	2350	2617	783	471	651
Lånebestånd, euro/invånare	2978	2829	2902	3506	3978	4194	4233	4238	3909	3855	4177	4015	4047	3965	3631	3961	3368
Årsbidrag, euro/invånare	121	494	231	-13	193	85	117	303	565	135	18	627	547	425	739	397	760
Årsbidrag, % av avskrivningarna	61	220	100	-6	74	38	56	137	249	58	7,6	237,3	203,1	146,2	257,8	128,7	170
Ackumulerat över-/underskott, milj. €	-1,61	7,96	0,0	-7,3	16,6	-3,96	-2,59	2,3	9,4	-2,69	-6,17	9,99	7,63	10,1	22,4	24,8	
Ackumulerat över-/underskott, euro/invånare	-892	-614	-616	-873	-298	-437	-499	-419	-84	-182	-407	-44	+233	+369	+823	+916	+2674

När det gäller utvecklingen av stadens centrala nyckeltal kan man konstatera att det är positivt att nyckeltalen för de ackumulerade överskotten har förbättrats. Stadens statsandelar per invånare har försvagats jämfört med året innan, likaså har lånestocken per invånare ökat. Årsbidraget per invånare samt årsbidraget i form av procent av avskrivningarna har försvagats. Verksamhetskostnaderna per invånare har ökat jämfört med året innan. Dessa nyckeltal är också svagare än motsvarande siffror på landets medelnivå för 2023.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att nyckeltalen för det överskott som ackumulerats till följd av ett gott resultat har förbättrats jämfört med året innan, dock så att de är svagare än genomsnittet för kommunerna i landet. De övriga nyckeltalen för 2024 har försämrats sedan 2023 och är svagare än genomsnittet för kommunerna i landet. Således kan det konstateras att även om räkenskapsperiodens resultat var en positiv överraskning bör man också i fortsättningen fästa uppmärksamhet vid och satsas på åtgärder som främjar balansen i stadens ekonomi.

4.1 Den ekonomiska utvecklingen under ekonomiplanepreioden

Stadens budget och ekonomiplan för 2024–2026 ser ut som följande (stad inkl. affärsverk):

Budget och ekonomiplan 2025–2027	2025	2026	2027
Räkenskapsperiodens över-/underskott	-2 956 260	-4 499 090	-5 499 410
Verksamhetsbidrag	-87 929 860	-91 130 890	-92 719 710
Skatteintäkter	73 446 000	76 192 000	77 884 000
Statsandelar	19 188 500	19 071 000	19 290 000
Årsbidrag	5 404 750	5 524 240	3 696 590
Ackumulerat över-/underskott	18 264 000	13 764 000	8 265 000
Lånebestånd (tusen euro)	127 327 000	146 879 000	163 886 000
Lån, euro/invånare	4 681	5 400	6 025

I bokslutet för år 2024 är stadens kumulativa överskott 24,8 miljoner euro, dvs. 916 euro/invånare. Av tabellen över budget och ekonomiplan 2025–2027 ovan framgår att ekonomiplanen är i balans enligt 110 § i kommunallagen. Av tabellen framgår dock att räkenskapsperiodens resultat förväntas vara förlustbringande under de kommande åren, vilket belastar den ekonomiska balansen. Verksamhetsbidraget förutspås försvagas, årsbidraget förutspås halveras år 2025 och år 2026 jämfört med nivån år 2024 och försämras ytterligare år 2027. Stadens lånestock förutspås öka under planperioden.

Revisionsnämnden konstaterar att den gällande ekonomiplanen visar på en betydande försämring av stadens ekonomiska situation under de kommande åren, vilket innebär att åtgärder för att upprätthålla stadens ekonomiska balans är mycket viktiga under de kommande åren och att åtgärder till stöd för detta bör vidtas proaktivt.

Under 2024 ökade lånestocken med 8,3 miljoner euro jämfört med året innan. Före utgången av ekonomiplansperioden beräknas lånestocken öka med 56,8 miljoner euro jämfört med läget i bokslutet 2024, och därmed kommer lånestocken att öka betydligt. Enligt ekonomiplanen är lånebeståndet (euro per invånare) vid utgången av ekonomiplanperioden 6 025 euro per invånare och överskrider landets medelnivå år 2023. Detta förutsätter att tillväxtmålet för invånarantalet realiserar. Om tillväxtmålet för invånarantalet inte realiserar utan den nedåtgående trenden fortsätter, försvagas nyckeltalet i förhållande till landets medelnivå.

4.2 Balansering av ekonomin enligt kommunallagen

Om kriterierna för balansering av ekonomin stipuleras i 118 § i kommunallagen.

Kriterierna i 118 § i kommunallagen är:

- 1) förhållandet mellan årsbidraget och avskrivningarna i kommunens koncernresultaträkning är under 80 procent,
- 2) kommunens inkomstskattesats är minst 2,0 procentenheter högre än den vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen för alla kommuner,
- 3) beloppet av lån och hyresansvar per invånare i kommunens koncernbokslut överskrider det genomsnittliga beloppet av lån och hyresansvar i alla kommuners koncernbokslut med minst 50 procent,
- 4) koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag är under 0,8.

För Raseborgs del ser dessa nyckeltal i boksluten för 2023 och 2022 ut som följande:

Nyckeltal	2024	2023	Landet (2023)
1) Årsbidrag, % av avskrivningarna, koncern	125,4%	222,3%	147%
2) Inkomstskatteprocent	9,3%	9,36%	7,43%
3) Lånebestånd, inkl. Hyresansvar euro/inv., koncern	5 286 €	5 045 €	8 067 €
4) Låneskötselbidrag, koncern	0,8	1,5	1,3

Revisionsnämnden konstaterar att kriterierna för kriskommun enligt kommunallagen inte uppfylls för Raseborgs del.

Revisionsnämnden konstaterar att nyckeltalen enligt 118 § i kommunallagen har försämrats under 2024 jämfört med 2023. Enligt den gällande ekonomiplanen håller nyckeltalen på att försämrats också under de kommande åren. Revisionsnämnden rekommenderar proaktiva åtgärder för att upprätthålla den ekonomiska balansen.

5 Personal

Raseborgs stad har en personalstrategi för 2022–2025. I slutet av 2024 hade staden 1 296 anställda, vilket motsvarar en ökning med 11 personer jämfört med året innan. År 2024 var antalet sjukfrånvarodagar 16,63 per årsverke. År 2023 var antalet 14,85 dagar per årsverke, sjukfrånvaron ökade från föregående med ungefär 0,5 procent.

Utvecklingssamtal har hållits med 76 procent av personalen (2023: 66 procent), andelen samtal som hållits har således ökat från tidigare år.

Under året genomfördes en personalenkät. Svarsprocenten var 69,3 år 2024, då den år 2023 var 62. Svarsprocenten år 2024 var den högsta under perioden från och med år 2010, den period då enkäten genomförts. På det stora hela har resultaten förbättrats något då medeltalet var 79,0 jämfört med 77,9 år 2023 (skala 0–100).

Antalet olycksfall i arbetet har ökat från 96 till 109. Av olyckorna hände 81 på arbetsplatsen, 28 på väg till arbetet. Av olyckorna har 88 % resulterat i frånvaro om 0-3 dagar.

6 Sammanfattning

Räkenskapsperiodens ekonomiska resultat var ett överskott på 2,4 miljoner euro jämfört med -2,6 miljoner euro i den reviderade budgeten och +0,5 miljoner euro i den ursprungliga budgeten. De viktigaste orsakerna till den positiva budgetskillnaden är ett bättre utfall av skatteinkomsterna än beräknat (+1,0 miljoner euro jämfört med den ursprungliga budgeten), ett bättre utfall av verksamhetsintäkterna än den ändrade budgeten med 1,5 miljoner euro samt ett bättre utfall av verksamhetskostnaderna med 2,1 miljoner euro och räntekostnaderna med 0,7 miljoner euro.

Revisionsnämnden konstaterar att räkenskapsperiodens resultat är en positiv överraskning, särskilt jämfört med den reviderade budgeten.

Stadens verksamhetsbidrag var -81,1 miljoner euro, medan det i den reviderade budgeten var -84,8 miljoner euro och således underskreds budgeten med ca 3,7 miljoner euro.

Vad gäller kommunikations- och förvaltningstjänster konstateras nettokostnaderna överskridas med 192 tusen euro (6,7 procent) och vad gäller avdelningen för småbarnspedagogik konstateras de överskridas med 128 tusen euro (0,6%).

Som helhet höll sektorerna inom ramen för nettoanslagen i den ändrade budgeten.

För investeringar hade budgeterats 19,3 miljoner euro (netto), medan utfallet var 16,8 miljoner euro och därmed 2,6 miljoner euro under den ändrade budgeten, utfallsprocenten var ~ 87 procent. Av investeringarna kan man lyfta fram utvidgningen av ledningsnätet till bostads- och industriområden. Utvidgningen genomfördes till ett belopp som var 89 tusen euro högre än beräknat. I övrigt höll sig projekten till sina anslag på ett berömvärt sätt.

Stadens lånebestånd hade budgeterats öka med ca 11,7 miljoner euro, men utfallet var en ökning av lånebeståndet med 8,3 miljoner euro. Lånebeståndet 31.12.2024 uppgick till 107,1 miljoner euro. Stadens lånestock i bokslutet för 2024 är således 3 961 euro/invånare, vilket är 330 euro högre än för ett år sedan. Landets medeltal år 2023 var 3 368 euro/invånare. Koncernens lånebestånd var i slutet av året 4 156 euro/invånare. Året innan var motsvarande siffra 3 827 euro/invånare, en ökning med 329 euro. Den genomsnittliga nivån i landet år 2023 var 6 966 euro/invånare.

Vid tidpunkten för bokslutet är stadens invånarantal 27 037, medan det året innan var 27 211. Trenden har varit nedåtgående redan i flera år. I den nuvarande ekonomiplanen beräknas invånarantalet öka till 27 200 personer 2027, då skulle invånarantalet vara på 2023 års nivå. För att ekonomiplanen ska kunna genomföras krävs det att den långvariga trenden bryts och att utvecklingen vänds.

Enligt revisionsnämndens syn är åtgärder som syftar till att bryta stadens demografiska trend av avgörande betydelse för uppnåendet av invånarmålet och för säkerställandet av den ekonomiska balansen och serviceutbudet under de kommande åren.

I bokslutet för år 2024 är stadens kumulativa överskott 24,8 miljoner euro, dvs. 916 euro/invånare. Revisionsnämnden fäster dock uppmärksamhet vid stadens ekonomiplan för räkenskapsperioderna 2025–2027, enligt vilken de kommande åren kommer att vara ekonomiskt mer utmanande med ett underskott på sammanlagt 12,9 miljoner euro. Om ekonomiplanen genomförs enligt planerna halveras stadens överskott, 24,78 miljoner euro, i bokslutet 2024, före utgången av ekonomiplaneprodukten. Därför anser revisionsnämnden att det också under de kommande åren är ytterst viktigt att fortsätta med åtgärder som främjar och upprätthåller den ekonomiska balansen även under de kommande åren.

7 Underskrifter

Raseborg 19.5.2025

Reija Mettovaara

Ragna-Lise Karlsson

Ann-Christine Forsell

Camilla Forsström

Pirjo Rautiainen

Lennart Nybergh

Jussi Karhila

Janne Lönnqvist

Ulf Höglund

RASEBORG
RAASEPORI

RAASEPORI.FI

ARVIOINTIKERTOMUS

2024

Sisällysluettelo

	Suositukset	3
1	Tarkastuslautakunta	4
2	Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	5
2.1	Hallinto ja sisäiset palvelut	6
2.2	Sivistystoimiala	6
2.3	Kaupunkiympäristö	7
2.3.1	Jätelautakunta	8
2.4	Raaseporin Vesi	8
2.5	Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	9
2.6	Kaupunkikonserni	9
2.7	Valtuustokauden yhteenveto	10
3	Arviointikertomuksen 2023 seuranta	11
4	Raaseporin taloudellinen kehitys	13
4.1	Talouskehitys taloussuunnitelmakaudella	14
4.2	Talouden tasapainottaminen kuntalain mukaisesti	15
5	Henkilöstö	15
6	Yhteenveto	16
7	Allekirjoitukset	17

Suosituks

Suositus	Toimiala
Tarkastuslautakunta suosittelee, että tuottavuus- ja tasapaino-ohjelmaa jatketaan alkavalla valtuustokaudella.	Hallinto ja sisäiset palvelut
Tarkastuslautakunta suosittelee, että yhteistyötä vanhus- ja maahanmuuttajaneuvoston kanssa tiivistetään siten, että neuvostot otetaan mukaan yhteistyön kehittämiseen.	Sivistystoimiala
Tarkastuslautakunta suosittelee, että sivistystoimen kestävä kehityksen tavoitteille jatkossa asetettaisiin konkreettiset mittarit, jotta toteutuminen on arvioitavissa.	Sivistystoimiala
Tarkastuslautakunta toteaa, että sivistystoimen yksiköiden kestävyystavoitteita ei ole esitetty ja suosittelee, että nämä jatkossa esitetään ja, että toteutumisesta raportoidaan.	Sivistystoimiala
Tarkastuslautakunta suosittelee, että tilinpäätöksessä esitettäisiin oppilasmäärien kehitystä sekä oppilaskohtaisia kustannuksia tilikaudelta ja (ainakin) edeltävältä vuodelta, jotta määrien kehitystä voidaan arvioida tilinpäätöksen yhteydessä.	Sivistystoimiala
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kestävyyskoordinaattorityön tulisi olla luonnollinen ja integroitu osa hankkeiden valmistelutyötä, ei vain Teknisen sektorin, vaan kattavasti kaupungin koko hallinnon työskentelyä. Integrointia tulisi edistää.	Kaupunkiympäristö
Tarkastuslautakunta suosittelee, että hulevesiverkoston laajentaminen ja sen laajentamistahti tulisi käsitellä poliittisella tasolla, t.s. tulisi tehdä poliittinen päätös siitä miten paljon kaupunki on valmis investoimaan verkoston laajentamiseen haittojen minimoimiseksi.	Kaupunkiympäristö
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin tulisi tarkastella hiilineutraali 2030-tavoitettaan kriittisesti; nykyisin panostuksiin tavoitteeseen ei tulla pääsemään.	Kaupunkiympäristö
Tarkastuslautakunta suosittelee, että hulevesiverkoston laajentaminen ja sen laajentamistahti tulisi käsitellä poliittisella tasolla, t.s. tulisi tehdä poliittinen päätös siitä miten paljon kaupunki on valmis investoimaan verkoston laajentamiseen haittojen minimoimiseksi.	Raaseporin Vesi
Tarkastuslautakunta suosittelee, että katujen saneerausprojektien suunnittelussa tulisi teknisen sektorin ottaa huomioon nykyistä pitempi suunnitteluhorisontti.	Raaseporin Vesi
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin konserniohje päivitetään ja, että konserniyhteisöjen tavoiteasetanta huomioidaan uudessa konserniohjeessa.	Kaupunkikonserni
Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunginhallitus alkaneen vuoden aikana laatii selvityksen kaupungin strategian ja strategisten tavoitteiden toteutumisesta valtuustokaudella.	Kaikki toimialat

1 Tarkastuslautakunta

Valtuustokaudelle 2021–2024 valitun tarkastuslautakunnan kokoonpano on seuraava:

Varsinaiset jäsenet:

Reija Mettovaara
Ragna-Lise Karlsson
Ann-Christine Forsell
Ann-Katrin Bender (15.9.2024 saakka)
Camilla Forsström (16.9.2024 alkaen)
Pirjo Rautiainen
Lennart Nybergh
Jussi Karhila
Janne Lönnqvist
Ulf Höglund

Varajäsenet:

Kukka-Maaria Luukkonen
Sebastian Stark
Dennis Barman
Johanna Lind
Holger Wickström
Tiina Kinnunen
Thomas Puhakka
Hanna Pirttinen
Tatu Tyni

Puheenjohtajana toimii Reija Mettovaara ja varapuheenjohtajana Ragna-Lise Karlsson.

Kuntalain 121 pykälässä säädetään seuraavaa tarkastuslautakunnan tehtävistä:

”Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa joka vuosi valtuustolle arviointikertomuksen, joka sisältää arvioinnin tulokset. Valtuusto käsittelee arviointikertomuksen tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi myös antaa valtuustolle muita tarpeellisiksi katsomiaan selvityksiä arvioinnin tuloksista.”

Tarkastuslautakunta on vuoden aikana kuullut vastuussa olevia virkamiehiä ja tutustuneet eri valittuihin yksiköihin. Tilikauden aikana tarkastuslautakunta on kokoontunut 10 kertaa.

Tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy on hoitanut lakisääteisen tilintarkastuksen, vastaavana tilintarkastajana on ollut Helge Vuoti JHT.

2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tilikauden taloudellinen tulos oli 2,4 milj. euron ylijäämä verrattuna -2,6 milj. euroon tarkistetussa talousarviossa ja +0,5 milj. euroon alkuperäisessä talousarviossa. Myönteisen talousarvioeron keskeisimmät syyt ovat verotulojen arvioitua parempi toteuma (+1,0 milj. euroa verrattuna alkuperäiseen talousarvioon), toimintatuottojen muutettua talousarviota 1,5 milj. euroa parempi toteuma sekä toimintakulujen 2,1 milj. euroa ja korkokulujen 0,7 milj. euroa parempi toteuma.

Tarkastuslautakunta toteaa tilikauden tuloksen muodostumisen myönteisenä yllätyksenä, erityisesti verrattuna tarkistettuun talousarvioon. Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota kaupungin taloussuunnitelmaan tilikausille 2025-2027, jonka mukaan tulevat vuodet tulevat olemaan taloudellisesti haasteellisemmat vuosien ollen alijäämäisiä yhteensä 12,9 milj. euroa. Taloussuunnitelman toteutuessa suunnitellusti kaupungin kertyneet ylijäämät, 24,78 milj. euroa tilinpäätöksessä 2024, puolittuvat taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä. Täten myös tulevana vuosina on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan erittäin tärkeätä jatkaa talouden tasapainoa edistäviä ja ylläpitäviä toimia myös tulevana vuosina.

Käyttötalous

Kaupungin toimintakate oli -81,1 milj. euroa, kun se tarkistetussa talousarviossa oli -84,8 milj. euroa ja alittui siten n. 3,7 milj. eurolla.

Nettokustannusten ylitykset todetaan viestintä- ja hallintopalveluissa 192 tuhatta euroa (6,7 %) ja varhaiskasvatusosastossa 128 tuhatta euroa (0,6 %).

Toimialat kokonaisuuksina pysyivät muutetun talousarvion nettomäärärahojen puitteissa.

Investoinnit

Investoinneiksi oli budjetoitu 19,3 milj. euroa (netto), kun toteutuma oli 16,8 milj. euroa ja siten 2,6 milj. euroa alle muutetun talousarvion, toteumaprosentti oli ~87 %. Investoinneista voidaan nostaa johtoverkon laajennus asuin- ja teollisuusalueille, joka toteutui 89 tuhatta euroa arvioitua suurempana. Muilta osin hankkeet olivat pysyneet kiitettävästi määrärahoissaan.

Lainanoton toteutuminen

Kaupungin lainakanta oli budjetoitu kasvamaan noin 11,7 milj. eurolla, toteuma oli kuitenkin lainakannan kasvu 8,3 milj. eurolla. Lainakanta 31.12.2024 oli 107,1 milj. euroa. Kaupungin lainakanta vuoden 2024 tilinpäätöksessä on näin ollen 3 961 euroa/asukas, mikä on 330 euroa korkeampi kuin vuosi sitten. Maan keskiarvo vuonna 2023 oli 3 368 euroa/asukas. Konsernin lainakanta oli vuoden lopussa 4 156 euroa/asukas. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 3 827 euroa/asukas, kasvua 329 euroa. Maan keskitaso vuonna 2023 oli 6 966 euroa/asukas.

Yhteenvedona voidaan todeta, että kaupungin velkataakkaa on kasvanut vuoden aikana ja on hiukan maan keskiarvion yläpuolella. Niin ikään konsernin lainakanta kasvoi edellisestä vuodesta, ollen kuitenkin selkeästi alle maan keskitason.

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamista ohjaa kaupunginvaltuuston vahvistamat säännöt. Tilinpäätöksen tietojen perusteella sisäisessä valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä puutteita tilikauden 2024 aikana.

Asukasluku

Tilinpäätöshetkellä kaupungin asukasluku on 27 037, kun edellisenä vuonna luku oli 27 211. Trendi on ollut laskeva jo useamman vuoden ajan. Nykyisessä taloussuunnitelmassa asukasmäärän on arvioitu kasvavan 27 200 henkilöön vuonna 2027, jolloin asukasluku olisi vuoden 2023 tasolla. Taloussuunnitelman toteutuminen vaatii pidemmän ajan jatkuneen trendin katkaisemista ja kehityksen kääntämistä.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin demograafisen trendin katkaisemiseen tähtäävät toimet ovat ensiarvoisen tärkeitä asukaslukutavoitteen toteutumisesta sekä tulevien vuosien taloudellisen tasapainon ja palvelutarjonnan varmistamiseksi.

2.1 Hallinto ja sisäiset palvelut

Toimintakate oli -6,08 milj. euroa verrattuna alun perin budjetoituun -6,56 milj. euroon ja -6,68 milj. euroon muutetussa talousarviossa. Toimintakate oli siten 0,66 milj. euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa. Toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Talousarvion toteutumisesta on tarkastuslautakunnan mukaan esitetty tilinpäätösasiakirjassa asiallisesti.

Tarkastuslautakunta toteaa keskeisinä tapahtumina tilikauden aikana uuden organisaatorakenteen voimaantulon sekä TE-palveluiden uudistukseen liittyvät valmistavat toimenpiteet. Vuoden aikana otettiin käyttöön uusi palkanlaskenta- ja HR-järjestelmä, jonka yhteydessä useita prosesseja on digitalisoitu. Työntekijöiden sähköposti siirtyi pilvipalveluun, jonka myötä turvallisuutta oli mahdollista parantaa, samoin tietokoneiden järjestelmät päivitettiin Windows 10:stä 11:een. Tilikauden aikana aloitettiin myös tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman valmistelu, joka jatkuu vuonna 2025.

Tarkastuslautakunta toteaa myönteisenä seikkana tilikauden aikaiset järjestelmäpäivitykset/uudistukset sekä tuottavuus- ja tasapaino-ohjelman aloittaminen, joka voimassa olevan taloussuunnitelman näkökulmasta on erittäin ajankohtainen.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että tuottavuus- ja tasapaino-ohjelmaa jatketaan alkavalla valtuustokaudella.

2.2 Sivistystoimiala

Vuoden toimintakate oli -74,15 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion (75,0 milj. euroa) 0,86 milj. eurolla. Myönteinen poikkeama juontaa myyntituottojen 0,5 milj. euroa arvioitua parempaan toteumaan, johtuen kotikuntakorvausten toteumasta, aamu- ja iltapäivätoiminnan puitesopimuksesta LUVN kanssa sekä Tammipuiston koulun sairaalaopetuksesta. Menopuolella säästöä kertyi 0,4 milj. euroa verrattuna muutettuun talousarvioon, jossa suurin tekijä oli henkilöstökulujen arvioitua pienempi toteuma.

Varhaiskasvatukselle myönnettiin vuoden aikana 0,76 milj. euroa lisämäärärahaa, toimintakate ylittyi kuitenkin 0,13 milj. euroa. Poikkeaman takana on edellisen vuoden tapaan maksutuottojen lasku, jonka myötä tuotot alittivat muutetun talousarvion 0,13 milj. euroa.

Opetustoimessa talousarvio toteutui 0,62 milj. euroa arvioitua parempana. Poikkeamasta 0,45 milj. euroa juontaa tuottopuolelta ja 0,16 milj. euroa menopuolelta, taustoja on avattu tilinpäätöksessä yksityiskohtaisemmin.

Edellisten vuosien tapaan tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota kansallisenkin tason ongelmaan syntyvyyden laskuun. Koska trendiä tuskin saadaan käännettyä, olisi tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan järkevää hakea rakentavia ja luovia ratkaisuja ongelmaan, jotta kouluverkostoa jouduttaisiin mahdollisimman vähän supistamaan, taloudelliset realiteetit huomioiden.

Chappe-museo sai vuonna 2023 erittäin onnistuneen liikkeelle lähdön 62 tuhannella kävijällä. Vuonna 2024 kävijämäärä oli 43,3 tuhatta tavoitteen ollessa 50 tuhatta kävijää. Vaikka kävijämäärän toteuma alitti tavoitteen ja avajaisvuoden määrän, voi toteumaa tarkastuslautakunnan mielestä pitää hyvänä ja toimia museon tunnettuuden lisäämiseksi kannattaa edelleen jatkaa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tilavuokriin liittyviin käytäntöihin, joissa sivistystoimi maksaa tilojen vuokrat, mutta vapaa-aikatoimi kerää tilojen vuokraamisesta kertyvät tuotot. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toiminnan menot ja tulot olisi suotavaa käsitellä saman yksikön alla.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että yhteistyötä vanhus- ja maahanmuuttajaneuvoston kanssa tiivistetään siten, että neuvostot otetaan mukaan yhteistyön kehittämiseen.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että sivistystoimen kestävän kehityksen tavoitteille jatkossa asetettaisiin konkreettiset mittarit, jotta toteutuminen on arvioitavissa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että sivistystoimen yksiköiden kestävyystavoitteita ei ole esitetty ja suosittelee, että nämä jatkossa esitetään ja, että toteumista raportoidaan.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että tilinpäätöksessä esitettäisiin oppilasmäärien kehitystä sekä oppilaskohtaisia kustannuksia tilikaudelta ja (ainakin) edeltävältä vuodelta, jotta määrien kehitystä voidaan arvioida tilinpäätöksen yhteydessä.

2.3 Kaupunkiympäristö

Kaupunkiympäristö toimialan taloudellinen toteuma oli +2,3 milj. euroa ollen siten muutettua talousarviota 1,46 milj. euroa parempi. Myönteinen poikkeama talousarvioon juontaa käytännössä kokonaisuudessaan toimintakulujen arvioitua pienemmästä toteumasta, etenkin ostopalvelut toteutuivat merkittävästi (1,0 milj. euroa) talousarviota maltillisempana.

Kiinteistöjen myyntivoitot toteuma oli +0,74 milj. euroa ylittäen talousarvion 0,55 milj. euroa. Tontteja myytiin tilikauden aikana neljä kappaletta (2 kpl aiempaa vuokratonttia ja 2 kpl yritystonttia) tavoitteen ollessa kymmenen. Tonttivarannon toteuma mukailee talousarviota. Myyntitappioita kirjattiin poistosalkun kohteista 1,54 milj. euroa. Myyntitappioita varten myönnettiin 1,5 milj. euron talousarviomuutos tasearvojen ollessa korkeita suhteessa toteutuneisiin markkinahintoihin.

Hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen vuokrataso on vielä ollut hyvä, mutta näihin odotetaan laskua tuleville vuosille uusien sopimusten myötä. Alkaneen vuoden aikana tulisi selvittää mitkä kiinteistöt vuokrataan hyvinvointialueelle jatkossa, uhkana kuitenkin on, että kaikkia sote-kiinteistöjä ei jatkossa tulla saamaan vuokratuksi hyvinvointialueelle, muodostaen haasteen tuleville vuosille.

Kiinteistöjen korjausvelkojen osalta on laadittu 10 vuoden pituinen suunnitelma, joista kolmen vuoden osalta toimet ovat päätetty. Tätä seuraavat vuodet kuitenkin sisältävät huomattavia kustannuksia, jos korjausvelan kasvu halutaan hillitä.

Aiempien vuosien aikana resurssintilanne on ollut toimialan haaste, nykyisellään resurssintilanne kuitenkin koetaan asialliseksi tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan. Henkilöstönvaihtuvuus on myös vähentynyt tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan.

Kaupungin hulevesiverkoston rakentaminen on Raaseporin Veden vastuulla, tekninen sektori kuitenkin rahoittaa rakentamisen. Verkosto on olemassa ja sitä laajennetaan sitä mukaan, kun kokonaisia katusuoksia avataan ja infraa remontoitaan. Hulevesiverkoston laajentamisen myötä hulevesien valumista yleiseen viemäriverkostoon voidaan vähentää, tämä myös vähentää jätevedenpuhdistusprosessin raskautusta sekä jäteveden puhdistuksen kustannuksia.

Rakennusvalvonnassa lupia myönnettiin yhteensä 323 kappaletta, ylittäen tavoitteen 250 kappaletta, jota on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan pidettävä varsin hyvänä lopputulemana vallitsevassa taloudellisessa ympäristössä.

Kaupunginhallitus päätti vuonna 2020 antaa tehtäväksi kiinteistöverotietojen tarkastushankkeen toteutettavaksi olemassa olevilla resursseilla. Kiinteistöverotietojen tarkastushanke on edennyt tilikauden aikana, työn tuloksena kirjattiin 5 120 huomautusta, 890 rekisteröimätöntä rakennusta, 760 poikkeamaa edellyttää suurempia toimenpiteitä. Tarkastuslautakunta pitää hankkeen tuloksia myönteisinä ja arvelee hankkeella jatkossa olevan myönteisiä vaikutuksia kaupungin kiinteistöverojen kertymään.

Kaupungin strateginen tavoite on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Energia- ja ilmasto-ohjelma hyväksyttiin alkuvuodesta 2021. Kestävyyssyö kulkee käsikädessä em. tavoitteen kanssa. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan nykyinen kestävyyskoordinaattori on ollut onnistunut rekrytointi ja organisatorinen sijoittuminen teknisen toimen alaisuuteen koetaan onnistuneeksi, henkilön integrointi toimialan työskentelyyn vaatii kuitenkin edelleen panostuksia.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kestävyyskoordinaattorityön tulisi olla luonnollinen ja integroitu osa hankkeiden valmistelutyötä, ei vain Teknisen sektorin, vaan kattavasti kaupungin koko hallinnon työskentelyä. Integrointia tulisi edistää.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että hulevesiverkoston laajentaminen ja sen laajentamistahti tulisi käsitellä poliittisella tasolla, t.s. tulisi tehdä poliittinen päätös siitä miten paljon kaupunki on valmis investoimaan verkoston laajentamiseen haittojen minimoimiseksi.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin tulisi tarkastella hiilineutraali 2030-tavoitettaan kriittisesti; nykyisin panostuksin tavoitteeseen ei tulla pääsemään.

2.3.1 Jätelautakunta

Jätelautakunnan toimintakate oli 84,5 tuhatta euroa alittaen arvioidun 20:llä tuhannella eurolla.

Jätelaki uudistui vuoden 2021 aikana. Uusi laki asettaa kasvaneita vaatimuksia jätteenhoidon viranomaisille johtaen kasvaneeseen työtaakkaan. Uuden jätelain määräykset koskien velvoittaa jätteenhoitoviranomaisen pitämään kirjaa ja raportoimaan kaikesta kompostoinnista. Kompostitarkastuksia suoritettiin 559 kappaletta, joista hylkäyksiä tuli 18 kappaletta.

Siirtyminen kunnalliseen lietteenkuljetukseen ei aiheuttanut merkittävästi lisätyötä jätehuoltoviranomaisille, mikä koettiin myönteisenä seikkana.

2.4 Raaseporin Vesi

Tilikauden ylijäämäksi muodostui 658,1 tuhatta euroa, mikä on n. 311,6 tuhatta euroa talousarviota parempi. Myyty vesimäärä oli 1 318 934 m³ yltyen lähes talousarvion tavoitteeseen 1 320 000 m³. Myyty jätevesimäärä taas oli 1 219 718 m³ alittaen talousarvion tavoitteen 1 240 000 m³. Pumpatun ja myydyn veden määrän ero oli 22,4 % eli samalla tasolla vuoden 2023 kanssa (22,5 %), erotus on täten toista vuotta aiempaa korkeammalla tasolla. Investointeja toteutettiin 2,8 milj. eurolla, ylittäen talousarvion 0,19 milj. euroa.

Hulevesi ja sen määrä on edelleen haitta toiminnalle, verkoston laajentaminen vähentää puhdistetun ja myydyn veden määrän eroa, joka vuonna 2024 oli 58,9 %. Huleveden vuoto jäteveden sekaan aiheuttaa lisäkustannuksia Raaseporin Vedelle, sekä lisää kaupungin ympäristöpäästöjä. Hulevesiverkoston laajentamisen rahoittaa kuitenkin kaupungin tekninen sektori. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan hulevesiverkoston laajentamisesta ja laajentamisen aikataulusta tulisi tehdä poliittinen päätös.

Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan yhteistyö kaupungin kanssa sujuu nykyään hyvin, ennakoitavuutta voisi kuitenkin edelleen parantaa mm. saneeraushankkeiden osalta, jotta suunnittelu tapahtuisi vuoden tähtäimelle nykyisen tätä lyhyemmän sijasta.

Taloustilanne on kireänpuoleinen johtuen investointiohjelmasta. Saneerausvelan suuruudesta johtuen investointitarpeet jatkuvat myös tulevaisuuteen, joka asettaa painetta hintojen korotukselle. Edellisen vuoden tapaan tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota Raaseporin Veden investointitarpeisiin, korkokustannuksiin sekä vesitaksojen nostopaineeseen yhdessä kaupungin asettamalle 0,6 milj. euron vuotuisalle tuottotavoitteelle.

Kriisivalmiuden koetaan olevan hyvällä tasolla. Laitosten turvallisuutta on parannettu kameravalvonnalla ja IT-turvallisuutta on edistetty. Vuoden aikana teetettiin myös ulkopuolisella taholla riskikartoitus.

Puhdistamolietteen käsittelyn vaihtoehdot ovat edelleen selvityksen alla. Mahdollisuuksia oman lietteenkäsittelylaitoksen rakentamiseksi tutkitaan, mahdollisesti yhteistyössä naapurikuntien kanssa riittävän lietsyötteen varmistamiseksi.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että hulevesiverkoston laajentaminen ja sen laajentamistahti tulisi käsitellä poliittisella tasolla, t.s. tulisi tehdä poliittinen päätös siitä miten paljon kaupunki on valmis investoimaan verkoston laajentamiseen haittojen minimoimiseksi.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että katujen saneerausprojektien suunnittelussa tulisi teknisen sektorin ottaa huomioon nykyistä pitempi suunnitteluhorisontti.

2.5 Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Elinkeino- ja työllisyyspalveluiden toimiala aloitti toimintansa vuoden 2024 alusta. Toimialan toimintakate toteutui muutettua talousarviota 0,58 milj. euroa paremmin. Toteumaan vaikutti myönteisesti joukkoliikennelippujen sekä yrityspalveluiden myyntitulojen kasvu, yht. 0,35 milj. euroa. Tilikautta 2024 on värittänyt TE-uudistukseen liittyvät toimet.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan asetetut tavoitteet ovat pitkälti toteutuneet ja kiinnittää erityisen myönteisinä seikkoina huomiota kunnan osuuden työmarkkinatuesta laskuun (laskua ~0,3 milj. euroa verrattuna asetettuun vertailuvuoteen 2021), työnhakijoiden aktivointiasteen parantumiseen kuudella prosenttiyksiköllä ja pitkäaikaistyöttömien aktivointiasteen parantumiseen 0,7 prosenttiyksiköllä verrattuna vertailutilanteeseen 1.1.2021. Kaupungin työttömyysprosentti oli 8,8 % (kansallinen keskiarvo 8,4 %, Uudenmaan keskiarvo 9,3 %) ylittäen asetetun tavoitteen 8,2 % ollen kuitenkin 0,3 %-yksikköä edellistä vuotta parempi. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan työttömyyden kehitystä voidaan kuitenkin pitää hyvänä suorituksena vallitsevassa taloustilanteessa. Joukkoliikennepalvelu Bossen, joka aloitti toimintansa kesäkuussa 2023, käyttöaste on kehittynyt positiivisesti, nousuja oli 2024 aikana 84 831 kappaletta tavoitteen ollessa 50 000 nousua.

2.6 Kaupunkikonserni

Raaseporin kaupunkikonserni käsittää kuntayhtymät Länsi-Uudenmaan koulutuskeskus Luksian (7,88 %), Uudenmaan Liitto (2,68 %), Västa Nylands Folkhögskola (56,255 %) sekä tytäryhtiöt Raaseporin Energia Oy (100 %), Raaseporin Vuokra-Asunnot Oy (100 %), Raaseporin Kehitys Oy (100 %), Raaseporin Marina Oy (100 %) sekä KOy Karjaan Vuokra-Asunnot (100 %), KOy Dönsby (100 %), KOy Pohjantie (100 %) ja KOy Bäljarspark (86,2 %).

Tarkastuslautakunta toteaa, että konserniyhteisöjen talouden ja toiminnan kehittymisestä on tilinpäätöksessä kerrottu hyvin niukasti, eikä talousarviossa 2024 ole asetettu toiminnallisia ja/tai taloudellisia tavoitteita kaupungin määräysvallassa oleville tytäryhtiöille. Tarkastuslautakunnan

näkemyksen mukaan kaupungin määräysvallassa oleville tytäryhtiöille olisi perusteltua laatia kuntastrategiasta johdetut toiminnalliset tavoitteet osana kaupungin vuosittaista talousarvioprosessia.

Määrittelemällä kaupungin määräysvallassa oleville tytäryhteisöille kuntastrategiasta johdetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet osana vuosittaista talousarvioprosessia tuodaan tytäryhtiöiden toiminta lähemmäs valtuuston vaikutusaluetta ja edistetään kuntastrategian toteutumista osallistamalla tytäryhteisöt asetettujen tavoitteiden kautta.

Kaupungin konserniohje on vuodelta 2016 ja siinä on identifioitu päivitystarpeita, jonka yhteydessä konserniyhteisöjen tavoiteasetantaa on aikomus kehittää.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin konserniohje päivitetään ja, että konserniyhteisöjen tavoiteasetanta huomioidaan uudessa konserniohjeessa.

2.7 Valtuustokauden yhteenveto

Tilinpäätös vuodelta 2024 on nykyisen valtuustokauden viimeinen tilinpäätös. Kuluneen valtuustokauden keskeisimpänä seikkana tarkastuslautakunta toteaa talouden tasapainon saavuttamisen ja kertyneiden ylijäämien kasvattamisen nykyiselle tasolle. Tilinpäätöksessä ei ole erikseen tehty selkoa kaupungin strategian ja strategisten tavoitteiden toteutumisesta valtuustokauden aikana.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunginhallitus alkaneen vuoden aikana laatii selvityksen kaupungin strategian ja strategisten tavoitteiden toteutumisesta valtuustokaudella.

3 Arviointikertomuksen 2023 seuranta

<i>Toimiala</i>	<i>Suositus</i>	<i>Tila</i>	<i>Perustelu</i>
Konsernipalvelut	Tarkastuslautakunta suosittelee, että digitalisointia ja prosessien kehittämistä jatketaan, koska kehittäminen oletusarvoisesti myös johtaa tehokkuuden sekä sisäisen valvonnan tason paranemiseen.	Huomioitu	Toiminnan valvonnan tukemiseksi sekä tarkoituksenmukaisen ja tehokkaan toimintatavan varmistamiseksi kaupunki kartoittaa ja kuvaa toimintaansa hyvin määritellyissä visualisoiduissa prosesseissa. Nämä olennaiset prosessit on kuvattu konsernipalveluissa (hallinto ja viestintä). Työ on kuitenkin jatkuvaa, koska prosesseja seurataan, arvioidaan ja päivitetään jatkuvasti. Kaupunki pyrkii tekemään tarkoituksenmukaisia, toimintaa tukevia digitalisointihankkeita.
Sivistys	Tarkastuslautakunta suosittelee, että yhteistyötä vanhus- ja maahanmuuttajaneuvoston kanssa edelleen tiivistettäisiin.	Huomioitu	Sivistystoimialan johtoryhmä laatii mallin (missä asioissa, millä tavalla) vanhusneuvoston, vammaisneuvoston, maahanmuuttoneuvoston ja nuorisovaltuuston kanssa tehtävän yhteistyön lisäämiseksi.
Sivistys	Tarkastuslautakunta suosittelee, että yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa tulisi priorisoida, jotta voidaan varmistaa riittävät resurssit koulujen lähellä, mutta myös jotta saadaan oikeaa ja ajankohtaista tietoa siitä, miten panostukset hyvinvointiin tosiasiallisesti toteutuu.	Huomioitu	Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kehitetään jatkuvasti ja tiedonkulkua hyvinvointialueen toiminnan ja kaupungin toiminnan välillä kehitetään. Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa kaupungin oppilashuollon ohjausryhmällä on tärkeä rooli. Ohjausryhmä koostuu kaupungin edustajista ja hyvinvointialueen kouluterveydenhuollosta/johtajista.
Sivistys	Tarkastuslautakunta suosittelee, että työ, jotta säästetään vettä ja sähköä, jatkuu.	Huomioitu	Kestävä kehitys on ollut yksi sivistystoimialan painopistealueista jo usean vuoden ajan. Vuoden 2023 teema oli vesi ja sähkö, ja yksiköissä tehty työ tämän teeman ympärillä seuraa mukana jatkossakin, siitä huolimatta, että teema vaihtuu. Vuonna 2024 yksiköt ovat itse voineet määrittää työnsä tavoitteet kestävän kehityksen parissa.
Tekninen	Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin kiinteistöomaisuuden korjausvelan selvittäminen	Huomioitu	Raaseporin kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin rakennusten osalta toimenpiteistä liittyen palveluverkon kehittämiseen

	ja korjaussuunnitelmien laatiminen priorisoidaan.		kokouksessaan 13.11.2023 § 120. Palveluverkkoselvityksen perusteella kaupungin kiinteistöjä uudistetaan (uudisrakennus) tai kohdistetaan korjaustoimenpiteitä olemassa oleviin rakennuksiin.
Raaseporin Vesi	Tarkastuslautakunta suosittelee, hulevesiongelmaan kiinnitetään huomiota ja, että asian kuntoon saattaminen priorisoidaan.	Kesken	Raaseporin Vesi toteaa, että ongelmaan on reagoitu ja että tullaan laatimaan pitkän aikavälin suunnitelma ongelman ratkaisemiseksi. Asiaa tulee priorisoida, koska huleveden suuri määrä kuormittaa puhdistuslaitoksien ja pumppuasemien puhdistusprosessia nostaen siten käyttökustannuksia.
Raaseporin Vesi	Tarkastuslautakunta suosittelee, että kriisivalmius ja kyberturvallisuuteen liittyvä riskit vallitsevassa maailmantilanteessa priorisoidaan.	Huomioitu	Kyberturvallisuudirektiivi (NIS 2) tulee voimaan 1.1.2025, ja Raaseporin Vesi kuuluu tämän direktiivin piiriin. Kyberturvallisuutta priorisoidaan tämän vuoksi vuonna 2024. Vaatimusten täyttämiseksi Raaseporin Veden kyberturvallisuuden riskiarviointi tehdään syyskuussa 2024. Vuonna 2024 päivitetään myös Raaseporin Veden valmiussuunnitelma sekä järjestetään valmiusharjoitus.
Raaseporin Vesi	Tarkastuslautakunta suosittelee, että nykyistä puhdistamolietteen käsittelyä tarkistetaan.	Kesken	Syksyllä 2023 on otettu ensimmäiset askeleet, jotta selvitetään mahdollisuuksia käynnistää lietteen käsittely biokaasun tuotantoa varten tai muita mahdollisia lietteen käsittelyvaihtoehtoja, ja että työ jatkuu vuosina 2024-2025. Raaseporin Vesi kuuluu nykyisen jätevesilietteen käsittelyn osalta hankintarinkiin yhdessä mm. Hangon Veden, Rosk'n Rollin, Porvoon Veden ja Lohjan vesi- ja viemärilaitoksen kanssa. Nykyinen 1.1.2024-31.12.2028 voimassa oleva lietteenkäsittelysopimus on laadittu hankintaringin ja Gasumin välillä.
Kaupunkikonserni	Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungin määräysvallassa oleville tytäryhtiöille jatkossa osana	Kesken	Kaupungin konserniohjauksen toimeenpanoprosessi tapahtuu konserniohjeessa. Nykyinen konserniohje on vuodelta 2016 ja se täytyy uusua. Konserniohjeen

	talousarvioprosessia asetetaan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, joiden toteutumisesta tehdään selkoa tilinpäätöksessä.		uudistamisen yhteydessä on selkeytettävä konserniohjauksen toimeenpanoprosessia sekä kaupungin prosessia operatiivisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamiseksi kaupungin määräysvallassa oleville tytäryhtiöille. Konserniohje uudistetaan keväällä 2025, jolloin tytäryhtiöiden operatiivisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamisprosessi voitaisiin ottaa huomioon vuoden 2026 budjetoinnin yhteydessä.

Yhteenvedona voidaan todeta, että tarkastuslautakunnan suositukset on otettu huomioon.

4. Raaseporin taloudellinen kehitys

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Maa 2023
Toimintakustannukset, €/asukas	6002	6071	6443	6893	6686	6686	6915	6787	6652	6975	7184	7301	7579	8123	3705	3922	3642
Tuloveroprosentti	20,0	21,0	21,0	21,0	21,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	9,36	9,3	7,43
Valtionosuudet €/asukas	1602	1634	1689	1836	1895	1830	1840	1939	1984	1951	1978	2531	2350	2617	783	471	651
Lainakanta €/asukas	2978	2829	2902	3506	3978	4194	4233	4238	3909	3855	4177	4015	4047	3965	3631	3961	3368
Vuosikate €/asukas	121	494	231	-13	193	85	117	303	565	135	18	627	547	425	739	397	760
Vuosikate % poistoista	61	220	100	-6	74	38	56	137	249	58	7,6	237,3	203,1	146,2	257,8	128,7	170
Kertynyt yli-/alijäämä milj. €	-1,61	7,96	0,0	-7,3	16,6	-3,96	-2,59	2,3	9,4	-2,69	-6,17	9,99	7,63	10,1	22,4	24,8	
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	-892	-614	-616	-873	-298	-437	-499	-419	-84	-182	-407	-44	+233	+369	+823	+916	+2674

Kaupungin keskeisten tunnuslukujen kehityksestä voidaan myönteisenä todeta kertyneiden ylijäämien tunnuslukujen parantumisen. Kaupungin valtionosuudet per asukas ovat heikentyneet edellisestä vuodesta, samoin lainakanta per asukas on kasvanut ja vuosikate per asukas sekä vuosikate prosenttina poistoista on heikentynyt. Toimintakustannukset per asukas on kasvanut edellisestä vuodesta. Kyseiset tunnusluvut ovat myös heikommät kuin maan keskitason vastaavat luvut vuodelta 2023.

Yhteenvedona voidaan todeta, että hyvän tuloksen myötä kertyneen ylijäämän tunnusluvut ovat parantuneet edellisestä vuodesta, ollen kuitenkin heikompä kuin maan kuntien keskitäso. Muut tunnusluvut vuodeltä 2024 ovat heikenneet vuodesta 2023 ja ovat maan kuntien keskitäsoä heikommät. Täten voidaan todeta, että vaikka tilikauden tulos oli myönteinen yllätys, tulee myös jatkossa kiinnittää huomiota ja panostaa kaupungin talouden tasapainoa edistäviin toimenpiteisiin.

4.1 Talouskehitys taloussuunnitelmakaudella

Kaupungin talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2026 ovat seuraavat (kaupunki ml. liikelaitokset):

Talousarvio ja taloussuunnitelma 2025–2027	2025	2026	2027
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 956 260	-4 499 090	-5 499 410
Toimintakate	-87 929 860	-91 130 890	-92 719 710
Verotulot	73 446 000	76 192 000	77 884 000
Valtionosuudet	19 188 500	19 071 000	19 290 000
Vuosikate	5 404 750	5 524 240	3 696 590
Kertynyt yli-/alijäämä	18 264 000	13 764 000	8 265 000
Lainakanta (t €)	127 327 000	146 879 000	163 886 000
Laina €/asukas	4 681	5 400	6 025

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä kaupungin kumulatiivinen ylijäämä on 24,8 milj. euroa eli 916 euroa/asukas. Edellä olevasta talousarvio–taloussuunnitelmataulukosta 2025–2027 voidaan todeta, että taloussuunnitelma on kuntalain 110 §:n mukaisessa tasapainossa. Taulukosta on kuitenkin todettavissa, että tilikauden tulosten ennakoitaan olevan tulevina vuosina tappiollisia rasittaen talouden tasapainoa. Toimintakatteen ennakoitaan heikkenevän, vuosikatteen ennakoitaan vuosina 2025 ja 2026 puolittuvan vuoden 2024 tasosta ja heikkenevän edelleen vuonna 2027. Kaupungin lainakannan ennakoitaan kasvavan suunnitelmakaudella.

Tarkastuslautakunta toteaa, että voimassa oleva taloussuunnitelma osoittaa kaupungin taloudellisen tilanteen merkittävää heikkenemistä tulevina vuosina, jonka johdosta toimet, joilla ylläpidetään kaupungin taloudellisen tasapainon säilymistä ovat erittäin tärkeitä tulevina vuosina ja tätä tukevia toimia tulisi toteuttaa proaktiivisesti.

Vuoden 2024 aikana lainakanta kasvoi 8,3 milj. euroa edellisvuodesta. Taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä lainakannan arvioidaan kasvavan 56,8 milj. eurolla tilinpäätöksen 2024 tilanteesta, lainakanta tulee täten kasvamaan merkittävästi. Taloussuunnitelman mukaan lainakanta euroa per asukas on taloussuunnitelmakauden lopussa 6 025 euroa per asukas ylittäen maan keskitason vuonna 2023. Tämä olettamalla, että asukasluvun kasvutavoite realisoituu, jos asukasluvun kasvutavoite ei realisoidu vaan laskeva trendi jatkuu, tunnusluku heikkenee suhteessa maan keskitasoon.

4.2 Talouden tasapainottaminen kuntalain mukaisesti

Talouden tasapainottamisen kriteereistä määrätään kuntalain § 118:ssa.

Kuntalain 118 §:n kriteerit ovat:

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Raaseporin osalta nämä tunnusluvut vuosien 2023 ja 2022 tilinpäätöksissä näyttävät seuraavilta:

<i>Tunnusluvut</i>	2024	2023	Maa (2023)
1) Vuosikate % poistoista, konserni	125,4 %	222,3 %	147 %
2) Tuloveroprosentti	9,3 %	9,36 %	7,43 %
3) Lainakanta ml. vuokravastuu €/as., konserni	5 286 €	5 045 €	8 067 €
4) Lainanhoitokate, konserni	0,8	1,5	1,3

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntalain kriisikuntakriteerejä ei toteudu Raaseporin osalta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntalain § 118 mukaiset tunnusluvut ovat heikentyneet vuoden 2024 aikana verrattuna vuoteen 2023, voimassa olevan taloussuunnitelman mukaan tunnusluvut ovat heikkenemässä myös tulevina vuosina. Tarkastuslautakunta suosittelee proaktiivisia toimenpiteitä talouden tasapainon ylläpitämiseksi.

5 Henkilöstö

Raaseporin kaupungilla on henkilöstöstrategia vuosille 2022–2025. Vuoden 2024 lopussa kaupungin palveluksessa oli 1 296 henkilöä, mikä vastaa 11 henkilön lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2024 sairauspoissaoloja oli 16,63 päivää per henkilötyövuosi, vuonna 2023 luku oli 14,85 päivää per henkilötyövuosi, sairauspoissaolojen määrä on kasvanut noin 0,5 %.

Kehityskeskusteluita on pidetty 76 % henkilöstön kanssa (2023: 66 %), pidettyjen keskusteluiden osuus on täten kasvanut edellisiltä vuosilta.

Vuoden aikana on tehty henkilöstökysely. Vastausprosentti oli 69,3 % vuonna 2024 kun vuoden 2023 vastausprosentti oli 62 %. Vuoden 2024 vastausprosentti oli korkein ajanjaksolla vuodesta 2010, jolla kyselyä on tehty. Isossa kuvassa tulokset ovat hiukan parantuneet keskiarvon ollessa 79,0 verrattuna 77,9 vuonna 2023 (skaala 0-100).

Työtaturmien määrä on kasvanut 109 kappaleeseen 96 kappaleesta. Työtaturmista 81 kappaletta tapahtui työpaikalla, 28 työmatkalla. Tapaturmista 88 % on johtanut vain 0-3 päivän poissaoloon.

6 Yhteenveto

Tilikauden taloudellinen tulos oli 2,4 milj. euron ylijäämä verrattuna -2,6 milj. euroon tarkistetussa talousarviossa ja +0,5 milj. euroon alkuperäisessä talousarviossa. Myönteisen talousarvioeron keskeisimmät syyt ovat verotulojen arvioitua parempi toteuma (+1,0 milj. euroa verrattuna alkuperäiseen talousarvioon), toimintatuottojen muutettua talousarviota 1,5 milj. euroa parempi toteuma sekä toimintakulujen 2,1 milj. euroa ja korkokulujen 0,7 milj. euroa parempi toteuma.

Tarkastuslautakunta toteaa tilikauden tuloksen muodostumisen myönteisenä yllätyksenä, erityisesti verrattuna tarkistettuun talousarvioon.

Kaupungin toimintakate oli -81,1 milj. euroa, kun se tarkistetussa talousarviossa oli -84,8 milj. euroa ja alittui siten n. 3,7 milj. eurolla.

Nettokustannusten ylitykset todetaan viestintä- ja hallintopalveluissa 192 tuhatta euroa (6,7 %) ja varhaiskasvatusosastossa 128 tuhatta euroa (0,6 %).

Toimialat kokonaisuuksina pysyivät muutetun talousarvion nettomäärärahojen puitteissa.

Investoinneiksi oli budjetoitu 19,3 milj. euroa (netto), kun toteutuma oli 16,8 milj. euroa ja siten 2,6 milj. euroa alle muutetun talousarvion, toteumaprosentti oli ~87 %. Investoinneista voidaan nostaa johtoverkon laajennus asuin- ja teollisuusalueille, joka toteutui 89 tuhatta euroa arvioitua suurempana. Muilta osin hankkeet olivat pysyneet kiitettävästi määrärahoissaan.

Kaupungin lainakanta oli budjetoitu kasvamaan noin 11,7 milj. eurolla, toteuma oli kuitenkin lainakannan kasvu 8,3 milj. eurolla. Lainakanta 31.12.2024 oli 107,1 milj. euroa. Kaupungin lainakanta vuoden 2024 tilinpäätöksessä on näin ollen 3 961 euroa/asukas, mikä on 330 euroa korkeampi kuin vuosi sitten. Maan keskiarvo vuonna 2023 oli 3 368 euroa/asukas. Konsernin lainakanta oli vuoden lopussa 4 156 euroa/asukas. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 3 827 euroa/asukas, kasvua 329 euroa. Maan keskitaso vuonna 2023 oli 6 966 euroa/asukas.

Tilinpäätöshetkellä kaupungin asukasluku on 27 037, kun edellisenä vuonna luku oli 27 211. Trendi on ollut laskeva jo useamman vuoden ajan. Nykyisessä taloussuunnitelmassa asukasmäärän on arvioitu kasvavan 27 200 henkilöön vuonna 2027, jolloin asukasluku olisi vuoden 2023 tasolla. Taloussuunnitelman toteutuminen vaatii pidemmän ajan jatkuneen trendin katkaisemista ja kehityksen kääntämistä.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kaupungin demograafisen trendin katkaisemiseen tähtäävät toimet ovat ensiarvoisen tärkeitä asukaslukutavoitteen toteutumisesta sekä tulevien vuosien taloudellisen tasapainon ja palvelutarjonnan varmistamiseksi.

Vuoden 2024 tilinpäätöksessä kaupungin kumulatiivinen ylijäämä on 24,8 milj. euroa eli 916 euroa/asukas. Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota kaupungin taloussuunnitelmaan tilikausille 2025-2027, jonka mukaan tulevat vuodet tulevat olemaan taloudellisesti haasteellisemmat vuosien ollen alijäämäisiä yhteensä 12,9 milj. euroa. Taloussuunnitelman toteutuessa suunnitellusti kaupungin kertyneet ylijäämät, 24,78 milj. euroa tilinpäätöksessä 2024, puolittuvat taloussuunnitelmakauden loppuun mennessä. Täten myös tulevina vuosina on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan erittäin tärkeitä jatkaa talouden tasapainoa edistäviä ja ylläpitäviä toimia myös tulevina vuosina.

7 Allekirjoitukset

Raasepori 19.5.2025

Reija Mettovaara

Ragna-Lise Karlsson

Ann-Christine Forsell

Camilla Forsström

Pirjo Rautiainen

Lennart Nybergh

Jussi Karhila

Janne Lönnqvist

Ulf Höglund

Följande handlingar har undertecknats den 20 maj 2025

Utvärderingsberättelse 2024 SV.pdf

(927094 byte)
SHA-512: 2a6e0dd57f9bcb663967a9104febaec9ac23d
3ebce75a906e90a70a4b6a1ed28e0b25a9f702e4239e13
5cfa5e99391d58c8b4c3a601cc8a22dc82e6e93dffc63

Arviointikertomus 2024 FI.pdf

(878596 byte)
SHA-512: 5a7d1230019b67f95e7cfb3e8b6eb92cd019d
6f81afaeee06cd0387c4c8c9439acd5f7b598ef0a41306
4c527ab272e2c6857339dd20122eccbab215d25a4dff4

Underskrifter

2025-05-19 08:55:15 (CET)

Reija Kristiina Mettovaara, Reija Mettovaara

mettovaarareija@gmail.com
Undertecknat med e-legitimation (Finnish Trust Network)

2025-05-19 08:36:48 (CET)

Ragna-Lise Lilian Karlsson, Ragna-Lise Karlsson

ragnalise@gmail.com
Undertecknat med e-legitimation (Mobiliilvarmenne)

2025-05-19 13:55:25 (CET)

Ann-Christine Helena Forsell, Ann-Christine Forsell

aforsell@surfnet.fi
Undertecknat med e-legitimation (Finnish Trust Network)

2025-05-19 08:28:26 (CET)

Pirjo Raila Annikki Rautiainen, Pirjo Rautiainen

pirjo.rautia@gmail.com
Undertecknat med e-legitimation (Finnish Trust Network)

2025-05-19 11:29:24 (CET)

Jussi Vesa Karhila, Jussi Karhila

jussi.karhila@wippies.fi
Undertecknat med e-legitimation (Finnish Trust Network)

2025-05-20 11:18:40 (CET)

Ulf Christian Höglund, Ulf Höglund

ulf.hoglund@ojaranta.fi
Undertecknat med e-legitimation (Finnish Trust Network)

2025-05-19 09:34:33 (CET)

Kira Camilla Forsström, Camilla Forsström

camilla.forsstrom@netti.fi
Undertecknat med e-legitimation (Finnish Trust Network)

2025-05-19 13:10:26 (CET)

Lennart Kristian Nybergh, Lennart Nybergh

lennart.nybergh@gmail.com
Undertecknat med e-legitimation (Finnish Trust Network)

2025-05-19 14:24:02 (CET)

Janne Lönnqvist, Janne Lönnqvist

vassarijanne@gmail.com

Undertecknat med e-legitimation (Finnish Trust Network)

Undertecknandet intygas av Assently

Utvärderingsberättelse 2024 SV

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster.
Du kan också göra det genom att besöka <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

d1cd408f0dff330102fe6b9633f48c62ccb5e4a8abea4e4692829eaf38b9e9c04c401d369b0ae2e7c802e966bb4925c5e310ce85151dc291eccf043b4abf69b9

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskreven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Sverige.